KRONIKA FARMACEUTYCZNA

ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO FARMACEUTÓW-PRACOWNIKÓW W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Redaktor — Cz. Nałęcz.

ROK XXX. Nr. 5 16 marca 1931 r.

Z Zakładu Farmakognozji Uniwersytetu Poznańskiego.
Kierownik Zakładu: *Prof. Stanisław Biernacki.*

ERNST WEISS.

Badanie dobroci kłącza gorznika kanadyjskiego.

(Dokończenie).

OZNACZENIE ILOŚCIOWE CIAŁ CZYNNYCH.

Oznaczenie hydrastyny w Rhiz. Hydrastis canadensis wykonano według metody podanej przez Ph. G. wyd. VI.

4 gr. średnio sproszkowanego kłącza gorzknika oblewa się w zlewce 40 cm^3 eteru. Po mocnem kłóceniu dodaje się 4 gr. amonjaku i odstawia na ½ godziny, od czasu do czasu mieszając. Następnie dolewamy 20 gr. eteru naftowego i kłócimy przez kilka minut. Po osadzeniu wlewa się roztwór eteryczny przez zwitek waty do drugiej erlenmayerki i dodaje 2 cm^3 wody. Po mocnem wykłóceniu i odstaniu się, ciecz przesącza się, (45 gr. roztworu eterycznego = 3 gr. Rhiz. Hydrastis) przez mały sączek do kolbki i oddestylowuje się płyn do kilku cm^3.

Następnie dodaje się 5 cm^3 1/10 normalnego kwasu solnego i 5 cm^3 wody i ogrzewa na łaźni wodnej aż do zniknięcia zapachu eterowego. Po oziębieniu dodaje się 2 krople wodnego roztworu oranżu metyl. (1+999) i miareczkuje 1/10 norm. ługiem aż do zmiany barwy. Do wystąpienia zmiany barwy wolno zużyć najwyżej 3,04 cm^3 1/10 n. ługu potasowego, tak że conajmniej 1,96 cm^3 1/10 n. kwasu solnego są związane hydrastyną, to jest 2,5% (1 cm^3 1/10 normalnego kwasu solnego = 0,03832 gr. hydrastyny, oranż metylowy jako indykator).

Do roztworu pozostałego po zmiareczkowaniu dodałem 1 cm^3 kwasu siarkowego rozcieńczonego i następnie dolewałem 0,5% roztworu nadmanganjanu potasu, dopóki nie wystąpiło utrzymujące się przez pewien czas, malinowe zabarwienie.

Po odbarwieniu roztworem kwasu szczawiowego, otrzymuje się ciecz z niebieską fluorescencją, która wyraźniej występuje po znacznem rozcieńczeniu wodą. Tę ostatnią próbę wykonałem wg. przepisów materjałów do polskiej farmakopei, a to dlatego ponieważ według tej metody, w przeciwieństwie do przepisu farmakop. niemieckiej wyd. VI, nie trzeba się obawiać, że nadmiar użytego nadmanganianu potasowego zakryje niebieską fluorescencję, ponieważ nadmiar jego usuwa się przez dodanie do roztworu kwasu szczawiowego. Po dwu oznaczeniach ilościowych z poszczególnego surowca, otrzymałem następujące dane:

Próba				
Próba I.	1) 2,56 % hydrastyny	2) 2,68 % "	przeciętnie	2,62 %
Próba II.	1) 2,62 % "	2) 2,56 % "	"	2.59 %
Próba III.	1) 2,68 % "	2) 2,74 % "	"	2,71 %
Próba IV.	1) — % "	2) 0,05 % "	"	0,05 %
Próba V.	1) 2,81 % "	2) 2,87 % "	"	2,84 %

Wynika z tego, że wszystkie surowce poza próbą IV odpowiadały zupełnie przepisom Ph. G. wyd. VI. wymagającej minimum 2,5% zawartości hydrastyny. Reakcję z nadmanganjanem potasu i kwasem siarkowym dały surowce I, II, III i V. Z tego można wnioskować, że próba IV była surowcem już raz wyekstrahowanym i pozbawionym ciał czynnych.

	Próba I.	Próba II.	Próba III.	Próba IV.	Próba V.
zawartość % hydrastyny	2,62	2,59	2,71	0,05	2,84
Reakcja tożsamości hydrastyny	+	+	+	—	+

OZNACZENIE CIAŁ MINERALNYCH.

Tak materjały do lekospisu polskiego jak i farmakopea niemiecka wyd. VI żądają, aby oficynalny surowiec po spaleniu pozostawił najwyżej 6% popiołu. Jest to żądanie dość umiarkowane, ponieważ zazwyczaj pozostawia tylko 4,7 — 5%. Z powodu niedostatecznego oczyszczenia surowca od gleby i piasku, otrzymuje się czasami wyniki dla popiołu powyżej 20%. Aby móc stwierdzić zanieczyszczenia piaskiem przy próbach pozostawiających więcej popiołu, aniżeli przewiduje to farmakopea, posługiwałem się metodą oznaczenia popiołu Ph. G. wyd. V. Wytrawiając popiół 10% roztworem kwasu solnego otrzymujemy nierozpuszczalną pozostałość t. zw. piasek. Zazwyczaj kłącze gorzknika zawierają około 1% piasku, w razie większej zawartości wskazywałoby to na zanieczyszczenie surowca mineralnemi substancjami. Według Ph. G. wyd. VI, spopiela się surowiec w piasku, jasną więc będzie rzeczą, że tą

metodą pracować nie można, o ile chce się oznaczyć pozostałość nierozpuszczalną w 10% HCI, więc stosowałem metodę V. farmakopei niemiec.

2 —3 gr. sproszkowanego surowca odważyłem dokładnie do wyprażonego i starowanego tygla. Tygiel ogrzewałem ostrożnie nad płomieniem, aby rozkład ciała odbywał się powoli i spokojnie. Gdy zwęglenie nastąpiło, ogrzewa się silniej, w końcu do czerwonego żaru. W razie niedostatecznego spopielenia się surowca, dodawałem wody wrzącej, ucierałem zwęgloną pozostałość pałeczką szklaną, potem pałeczkę opłókiwałem zlekka wodą do tygla, a otrzymaną masę ogrzewałem najpierw do suchości na łaźni wodnej, a następnie prażyłem do stałej wagi tygla. Znając wagę surowca użytego do spopielenia i wagę popiołu obliczyłem procentową zawartość popiołu. Na zasadzie tego badania otrzymałem następujące wyniki:

Próba I.	1) 5,77% popiołu 2) 5,86% "	przeciętnie	5,81% popiołu
Próba II.	1) 6,33% " 2) 5,93% "	"	6,13% "
Próba III.	1) 6,02% " 2) 5,95% "	"	5,98% "
Próba IV.	1) 12,56% popiołu 2) 12,32% "	przeciętnie	12.44% popiołu
Próba V.	1) 4,55% " 2) 4,43% "	przeciętnie	4,49% popiołu

Wymaganiom farmakopei niem. wyd.V, odpowiadały tylko próby I, III i V; przy innych zawartość popiołu była za wysoka. Z tego powodu badałem próby II i IV metodą podaną przez Peyer'a na pozostałość nierozpuszczalną w 10% HCI. W tym celu popiół w tygielku oblewałem 10 cm³ 10% kwasu solnego, ogrzewałem tygiel na łaźni wodnej, przesączałem płyn zbierając pozostałość na zważonym sączku. Sączek wymywałem wodą, suszyłem i ważyłem. W ten sposób otrzymałem następujące wyniki:

Próba II.	1) 1,03% piasku 2) 1,16% "	przeciętnie 1,09%
Próba IV.	1) 8,91% " 2) 9,25% "	przeciętnie 9,08%

Z tych wyników widać, że próba IV mocno była zanieczyszczona ciałami mineralnemi i wogóle do celów leczniczych nie mogła być stosowana.

Tablica A.

ZESTAWIENIE.

Próba:	I.	II.	III.	IV.	V.
% zawartość kłącza	66,6	73,5	60	—	56
% zawartość korzeni	33,4	26,5	40	—	44
Reakcja na berberynę	+	+	+	słaba	+
Reakcja na hydrastynę	+	+	+	—	+
% zawartość hydrastyny	2,62	2,56	2,71	0,05	2,84
% ilość popiołu	5,81	6,13	5,98	12.44	4,49

Tablica B.

WARTOŚCI PODANE W LITERATURZE.

	Röder	Fr. Ferrein 1919 Butowo	Gadamer w Neuhoff 1926	CaesarLoretz Halle 1927
Popiół	4,74—26,12	—	—	6,24—16,0%
Hydrastyna	—	2,75—2,78%	3,36% 3,28% 3,31%	najwyżej 3,03%

Według *Hagera* kłącza zawierają 2,75% i korzenie 1,2% hydrastyny. *Caesar* i *Loretz* podaje, że surowiec zbierany latem zawiera od 2,99 — 4, 23%, w jesieni zbierany od 2,79 — 3,4% hydrastyny.

Wyniki niniejszej pracy dadzą się streścić w następujący sposób:

I. Z 5 prób badanych, tylko 3 w zupełności odpowiadały wymaganiom Ph. G. wyd. VI. Wszystkie próby jednak wykazały cechy morfologiczne i anatomiczne charakterystyczne dla kłącza gorzknika kanadyjskiego.

II. W dwóch wypadkach (próba II i IV) stwierdzono za wysoką zawartość popiołu. Oznaczenie nierozpuszczalnej w 10% HCI pozostałości popiołu, tak zwanego piasku, jednak dowiodło, że próba II, nie była zanieczyszczona wzgl. zafałszowana, ponieważ zawartość piasku nie przewyższała maximum 1% przewidzianego w literaturze. Wysoka zawartość popiołu w tej próbie była zależna prawdopodobnie od stanowiska lub gleby, nawozu i t. p. Próba IV. zawierała dużo piasku, co świadczy o niezbyt starannem oczyszczeniu surowca.

III. Oznaczenie ilości hydrastyny wykazało, że próba IV. została pozbawiona ciał czynnych przez (wyekstrahowanie) wyciąganie.

IV. Próby III. i V. chociaż zawierały dużo korzeni, dały co do ciał czynnych najlepsze wyniki. Wnioskuję przeto, że były to surowce zbierane wiosną.

Naogół jednak powiedzieć trzeba, że próby odpowiadające wymaganiom farmakopei należy uważać za surowce przeciętne, ponieważ co do ciał czynnych niedaleko odbiegały od zawartości przeciętnie stwierdzonej. Jednakże przy ocenie nie należy zapomnieć, że w ostatnich latach w hadlu znajdował się Rhiz. Hydrastis niezbyt dobrego gatunku.

LITERATURA.

1. GADAMER U. NEUHOFF: „Ueber Gehaltsbestimmungen der in das deutsche Arzeneibuch Ausgabe VI. aufgenommenen alkaloidhaltigen Drogen und der aus ihnen hergestellten Präparate. Archiv. der Pharmazie 1926, zeszyt 7/8.
2. W. BRANDT: „Die Drogen im neuen Arzeneibuch". Archiv der Pharmazie 1926, zeszyt 7/8.
3. BR. KOSKOWSKI: „Nauka o przyrządzaniu leków i ich postaciach" Warszawa 1925, tom I, str. 197.
4. DR. G. FROMME: „Zusammenstellung von Vorschriften u. Methoden zur Wertbestimmung von Drogen". Jahresbericht Caesar u. Loretz Halle 1924, str. 283.
5. „Materjały do farmakopei polskiej". Wiadomości farmaceutyczne 1928 r. 24 dodatek str. 395.
6. Mercks Jahresbericht 1915/16, str. 43. 1916/17, str. 76.
7. Jahresbericht der Pharmacie 51, rocznik 1916.

8. Geschåtsbericht Caesar u. Loretz- Halle 1913, str. 82, 1927, str. 89, str. 118, 1928.
9. W. PEYER: „Ueber den Aschengehalt der Drogen und seine Bestimmung". Jahresbericht Caesar u. Loretz Halle 1924, str. 133.
10. GILG-BRANDT: Lehrbuch der Pharmakognosie, str. 112.
11. Bericht der Firma Julius Grossmann — Hamburg, 1 stycznia 28.
12. THOMS: „Handbuch der Pharmazie", tom. V. 1, str. 816, tom VI, 2, część I, str. 1075, tom VI. str. 302.
13. HAGER: Hndbuch der pharmaceutischen Praxis, tom II. str. 77. Erg. Bd. str. 402.
14. ROENTSCH: „Ueber den Anbau von Hydrastis Canadensis L." Heil u. Gewürzpflanzen" rocznik III, 1919/20, zeszyt 5.
15. ST. OPOLSKI: Chemja organiczna, tom II.

Streszczenia z czasopism obcych.

CHEMJA.

Reakcja salicylanu acetylofenylowego. „Phennin" Motor daje następującą reakcję Ekkerta: 0,02 g substancji, 0,002 g azotynu sodowego zadaje się 0,5 ccm wody i podwarstwia 1 ccm stężonego kwasu siarkowego. Na granicy zetknięcia się obu warstw powstaje czerwony pierścień, znikający po wymieszaniu. Mieszanina barwi się zielono. Rozcieńczona wodą mieszanina odbarwia się i staje się mleczno - mętna. Pod wpływem amonjaku lub ługu sodowego barwa przechodzi w cytrynowo - żółtą. *(H. Szancer. Pharm. Zentrh. 1931, str. 68).* *H.*

Przyczynek do reakcyj gliceryny i glicerynofosforanu wapnia. 2 krople gliceryny rozcieńcza się 5 ccm. wody i nawarstwia 1 ccm tego roztworu na roztwór 0,01 g kodeiny w 1,5 ccm stęż. kwasu siarkowego. Na granicy zetknięcia się obu warstw powstaje powoli, przy lekkiem przechylaniu probówki, różowo-fioletowe zabarwienie, uwydatniające się zwłaszcza po kilku minutach. Jeżeli wymieszać obie warstwy po 10 minutach, otrzymuje się zabarwienie fioletowe z niebieskim odcieniem. Przy użyciu 0,02 g kodeiny otrzymuje się pierścień niebieski, a mieszanina przyjmuje niebieskie zabarwienie.

Jeżeli rozcieńczyć 10 kropli gliceryny 5 ccm wody i nawarstwić 1 ccm tego rozcieńczenia na roztwór 0,02 g kodeiny w 1,5 ccm stęż. kwasu siarkowego, powstaje w miejscu zetknięcia się warstw niebieski pierścień z różowo-fjoletowem obramowaniem; przy przechylaniu probówki barwi się warstwa wodna fjoletowo-różowo.

Reakcji tej można użyć dla scharakteryzowania Calc. glycerino-phosphoric. Jeżeli rozcieńczyć 50% roztwór tego związku czterokrotnie wodą i nawarstwić 1 ccm tego rozcieńczenia na roztwór 0,02 g kodeiny w 1,5 ccm stęż. kwasu siarkowego, uzyskuje się niebieski pierścień i biały strąt. Po wymieszaniu zawartości probówki barwi się mleczna ciecz po 10 minutach niebiesko. *(L. Ekkert, Pharm. Zentrh. 1931, str. 86).* *H.*

FARMAKOGNOZJA.

Nowy glukozyd naparstnicowy: dilanina. Digitalis lanata, roślna spotykana w Europie środkowej, posiada właściwości podobne do D. purpurea, działanie jej jednak jest silniejsze. Zawiera ono około 2,5 g czynnych glukozydów na kg, z czego 1 do 1,5 g przypada na glukozyd o własnościach nasercowych, t. zw. dilaninę, odmienną od digoksyny *Smitha* i glukozydów wyosobnionych przez *Mannicha.*

Zespół czynnych glukozydów, rozpuszczalny tak w wodzie, jak i chloroformie, można rozdzielić zapomocą benzolu lub eteru octowego na grupę A, nierozpuszczalną, zawierającą dilaninę, i rozpuszczalną grupę B. Ta druga, dotąd niezbadana, jest najprawdopodobniej czynnikiem, dzięki któremu obie grupy wspólnie wzięte rozpuszczają się w wodzie.

Z grupy A można dość łatwo wyosobnić dilaninę białe ciało krystaliczne top, 182°, które badane mikroskopowo nie przedstawia wprawdzie jednorodnego związku, lecz odbiega znacznie własnościami fizykalnemi i chemicznemi od krystalicznej digitaliny *Nativelle'a* lub digitoksyny.

Dawka śmiertelna, oznaczona metodą *Trevana* na psie, wynosi dla dilaniny 0,4 mg na kg, podczas gdy dawka śmiertelna digitaliny krystalicznej *Nativelle'a* wynosi 0,5 mg na kg wagi doświadczalnego zwierzęcia.

Wedle metody *Rowego*, średnia dawka śmiertelna dilaniny wynosi 1,19 mg na kg, podczas gdy d. 1. digitaliny kryst. *Nativ.* wynosi 1,69 mg na kg. Tem samem dilanina przewyższa jadowitością digitalinę, co wskazuje na różnicę między temi glukozydami, charakterystyczne dla obu rodzajów naparstnicy *(Perrot i współpr., Union Pharmac. 1931, str. 5).* *H.*

DJAGNOSTYKA LABORATORYJNA.

Oznacznie azotu całkowitego w moczu. W zastępstwie metody *Kiejdahla* nadaje się do tego celu sposób następujący: do ogniotrwałej probówki lub miseczki kwarcowej wprowadza się 1 ccm moczu zap. kalibrowanej pipety, dodaje 1—2 ccm czystego stężonego kwasu siarkowego, mały kawałek kwaśnego siarczanu potasowego i 4 — 6 kropli kwasu nadchlorowego. M eszaninę ogrzewa się stopniowo aż do odbarwienia, co wymaga 7 — 8 minut czasu, poczem ogrzewa się jeszcze przez kilka minut. Po oziębieniu rozcieńcza się wodą, przenosi roztwór do erlenmayerki objętości 100 — 125 ccm i zobojętnia dokładnie ługiem sodowym w obecności fenolftaleiny. Następnie dodaje się 2 ccm obojętnego 10% roztworu aldehydu mrówkowego i miareczkuje kwaśny roztwór ługiem sodowym odpowiadającym 3,5 g H_2SO_2 pro mille.

Ilość ccm użytego ługu odpowiada gramom azotu w litrze moczu. *(M. Wirbel, Union Pharmac. 1931, str. 1).* *H.*

CHEMJA ANALITYCZNA.

Oznaczanie kwasu pikrynowego w roztworach. Pewną objętość badanego roztworu, zawierającą 0,05-0,06 g kwasu pikrynowego odmierza się zapomocą pipety, rozcieńcza w kolbce wodą do objętości 50 ccm i zadaje 30 ccm amonjakalnego roztworu siarczanu miedziowego (10 g siarczanu miedziowego, 50 ccm stężonego amonjaku, wody destylowanej do objętości 250 ccm). Powstały osad amonjakalnego pikrynianu miedziowego pozostawia się przez godzinę w zetknięciu z cieczą, poczem sączy, przemywa 10 ccm 20% amonjaku dolewając go kroplami, wreszcie suszy na powietrzu do stałej wagi. Otrzymana cyfra pomnożona przez 0,7563 daje zawartość kwasu pikrynowego w pobranej do oznaczenia próbce badanego roztworu. Dobre wyniki daje również rozkład pikrynianu gorącą wodą i zważenie otrzymanego w ten sposób pikrynianu amonowego. Osad amonjakalnego pikrynianu miedzi przenosi się wraz z sączkiem do kolby, zadaje 50 ccm wody i ogrzewa przez godzinę na wrzącej łaźni wodnej wstrząsając od czasu do czasu. Po przesączeniu odparowuje się do suchości i waży pozostałość. Otrzymaną cyfrę przelicza się na kwas pikrynowy mnożąc przez 0,9308.

Jeżeli roztwór badany zawiera równocześnie fenol, można użyć powyższej metody pamiętając, że powstały osad nie powinien stykać się z roztworem dłużej jak godzinę. Lepiej jednak jest usunąć fenol, a to przez zadanie rozcieńszonej próbki w rozdzielaczu 1 g krystalicznego węglanu sodowego i czterokrotne wykłócenie 20 ccm chloroformu. W tych warunkach kwas pikrynowy przechodzi w pikrynian sodowy nierozpuszczalny w chloroformie, podczas gdy fenol pozostaje niezmienio-

ny. Oddzielony chloroform zawiera fenol, który można zregenerować odparowując rozpuszczalnik na zimno. Roztwór wodny pikrynianu przenosi się na miskę porcelanową, pozostawia przez chwilę na łaźni wodnej dla odparowania porwanego chloroformu i sączy. W przesączu oznacza się kwas pikrynowy jak wyżej podano.

W wypadkach, kiedy oznaczenie naprowadzoną metodą jest utrudnione z powodu obecności ciał obcych, odsącza się roztwór, odparowuje w razie potrzeby do 100 ccm i zanurza w nim w odstępach 24-godzinnych czterokrotnie po 5 g nitek wełnianych. Kwas pikrynowy osadza się na wełnie, którą opłukuje się wodą i wyciąga mieszaninę alkoholu i amonjaku (5 ccm 20% amonjaku, 50 ccm 95% alkoholu, 45 ccm wody). Kwas pikrynowy przechodzi w pikrynian amonowy i wełna się odbarwia. Żółty roztwór odparowuje się na łaźni wodnej dla usunięcia alkoholu, a w pozostałości oznacza się kwas pikrynowy zapomocą amonjakalnego roztworu miedzi. *(François i Seguin, Journ. Pharm. Chim. 1930, t. XII, str. 433).* *H.*

Oznaczanie chlorków, bromków i jodków metali alkalicznych obok siebie. 1) Oznacza się wszystkie trzy halogeny razem znaną metodą *Volharda.* 2) Do erlenmajerki na 500 ccm wprowadza się 20 ccm badanego roztworu, 60 ccm wody i 10 ccm. nasyconego na zimno roztworu ałunu żelazowo-amonowego, łączy kolbę rurką szklaną z zanurzoną w mieszaninę wody z lodem kolbą *Kjeldahla* na 500 ccm, zawierającą 300 ccm 10% roztworu jodku potasu i przedestylowuje, ogrzewając, wydzielony jod do KJ, gdzie się go oznacza zapomocą mianowanego roztworu $Na_2S_2O_3$. 3) Po oziębieniu pozostałości w erlenmajerce uzupełnia się wyparowaną wodę do 90 ccm i dodaje 3 g dwutlenku ołowiu i 5 ccm lodowego kwasu octowego. Wydzielony brom przedestylowuje się jak wyżej do 10% roztworu KJ i oznacza jodometrycznie. Odejmując wyniki 2) i 3) od 1) otrzymuje się zawartość chlorków w badanym roztworze. W ten sam sposób można oznaczać miareczkowo mieszaniny chloranów, bromianów i jodanów metali alkalicznych, po uprzedniem zredukowaniu ich w środowisku obojętnem do chlorków, bromków i jodków przez godzinne ogrzewanie ich z pyłem cynkowym. *(Cousin i Dufor. Journ. Pharm. Chim. 1930, t. XII, str. 439).* *H:*

Badanie piramidonu na zawartość antipiryny. Do tego celu nadaje się dobrze mieszanina równych części kwaśnego roztworu azotanu rtęci i 20% roztworu kwasu trojchlorooctowego. Azotan rtęci otrzymuje się rozpuszczając 2 g rtęci w 20 g kwasu azotowego i wstrząsając prawie aż do usunięcia tlenków azotu. Do wykonania poniższej reakcji konieczna jest pewna zawartość azotynu w odczynniku, co można ew. uzupełnić dodając 10 kropli 5% roztworu $NaNO_2$.

Odważa się 0,10 g podejrzanego preparatu, rozpuszcza w 10 ccm wody i dodaje do 2 ccm tego roztworu 10 kropli odczynnika. W obecności 25% antipiryny w badanym piramidonie otrzymuje się reakcję jak dla antipiryny czystej, t. j. białawe zmętnienie i lekkie zabarwienie czerwone; zmętnienie przeobraża się wkrótce w obfity biały osad, który przechodzi przy wstrząsaniu w zielonawe bryłki znikające po ogrzaniu do wrzenia, lecz powracające po oziębieniu w barwę ceglasto-czerwoną. W tych samych warunkach daje piramidon zabarwienie fjoletowe. Do zawartości 15% antypiryny otrzymuje się nieznaczny białawy osad, znikający po ogrzaniu, przyczem mieszanina barwi się pomarańczowo- żółtawo; po oziębieniu opada osad barwy ceglasto-czerwonej. 10% antypiryny daje po ogrzaniu zabarwienie czerwone. Dla wykrycia obecności 1% antypiryny podwarstwia się 2 ccm roztworu badanego 1 ccm odczynnika. Na granicy zetknięcia się obu warst powstaje fjoletowy pierścień piramidonu, a nad nim drugi pierścień biały, dochodzący do 1 cm grubości. Granica czułości reakcji: 0,10% antypiryny w piramidonie. *(Ribere, Journ. Pharm. Chim. 1930, t. XII, str. 444).* *H.*

Z Sekcji Farmaceutycznej Tow. Wiedzy Wojskowej.

Dnia 23 stycznia 1931 r. o godz. 19.30 w lokalu Centrum Wyszkolenia Sanitarnego odbyło się zebranie członków Sekcji Farmaceutycznej T. W. W. Obecni: wojskowych 18, cywilnych 5. Przewodniczył ppłk. Sokolewicz Wacław. Sekretarzował mjr. Pellegrini Leopold.

Po odczytaniu przez sekretarza protokółu z poprzedniego zebrania i przyjęcia go do wiadomości przez obecnych, Dr. fil. mag. farm. Otolski Stefan wygłosił referat p. t. „Jod w postaci preparatów farmaceutycznych i znaczenie jodu jako bioelementu".

Referent pokrótce scharakteryzował jod i jego związki w postaci preparatów farmaceutycznych. Zaznaczył, że w Polsce w zagłębiu naftowem mamy w potokach wód źródła jodu, dotąd pod tym względem niewykorzystane. Zatrzymał się nad jednym z preparatów syntetycznych, używanych obecnie w lecznictwie, noszącym nazwę — jodimin. Preparat ten był niedawno zsyntetyzowany przez autora, co w naszych warunkach udaje się dość rzadko. Związek ten posiada połączenie jodu z piperazyną i jest mianowicie jednojodowodorkiem piperazyny. Prelegent przedstawił zebranym odbitkę obszernej swej pracy o tym preparacie, streścił sposób otrzymywania, dowodzenia składu i badania tego preparatu. Następnie prelegent przeszedł do opisu znaczenia jodu jako bioelementu, t. j. takiego pierwiastka życiowego, bez obecności którego przejawy życiowe istnieć lub rozwijać się normalnie nie mogą. Mówił o zawartości jodu w minimalnych ilościach, bo w tysiącznych częściach miligramów w litosferze, hydrosferze, atmosferze i biosferze, t. j. w żywych ustrojach. Prelegent tłumaczył fakty przechodzenia jodu z jednej do drugiej ze sfer powyższych i mówił o znaczeniu jodu w postaci tyroksyny, znajdującej się w gruczole tarczycowym. Prelegent mówił o stosunku jodu i tyroksyny do cierpienia wola u ludzi i zwierząt. Mówił o dodatniem znaczeniu jodu, stosowanego w minimalnych dawkach w celach zapobiegawczych wolu, i o wpływie małych dawek jodu na wzrost, owłosienie, podwyższenie zawartości tłuszczu u zwierząt, jak młode świnie, owce i króliki. Również mówił o dodatnim wpływie małych dawek jodu u krów na wydajność mleka, jak również na nośność jaj u kur. Dalej prelegent wspomniał o działaniu jodu na rośliny i o działaniu pośredniem na organizmy zwierzęce. W konkluzji prelegent zaznaczył, że wpływ jodu w wielu kierunkach może przyczynić się nietylko do podniesienia się stanu zdrowotnego, ale również do podniesienia wartości zwierzostanu hodowlanego i poprawienia gospodarstwa krajowego. Zakończył wreszcie prelegent tem, że badanie bioelementarnej wartości jodu jest dopiero w poczatkowym rozwoju i że oświetlenie poruszanych zagadnień może przyczynić się do posunięcia naprzód wielu badań specjalnych.

Po skończonym referacie przewodniczący ppłk. Sokolewicz Wacław złożył prelegentowi podziękowanie za wygłoszenie cennego i interesującego odczytu i zamknął posiedzenie o godz. 20 m. 45.

Ruch związkowy.

Z ZARZĄDU GŁÓWNEGO Z. Z. F. P.

W dniu 6 marca r. b. odbyło się posiedzenie Komitetu Wykonawczego.

Obecni koledzy: *E. Szlindenbuch, J. Cyranowski, Cz. Nałęcz, Edm. Szyszko,* i *Fink-Finowicki.* Pod koniec posiedzenia przybył kol. *Z. Jankiewicz* i kol. *Kwiatkowski.*

Przewodniczył kol. *Szlindenbuch,* protokółował kol. *Nałęcz.*

Porządek dzienny.

1) Odczytanie protokółu z poprzedniego posiedzenia Kom Wyk.
2) Sprawozdanie skarbnika i zatwierdzenie bilansu za 1930 r.
3) Sprawozdanie z konferencji w Głównym Urzędzie Ubezp. Społ.
4) Kongres Centralnej Organizacji Pracowników Umysłowych.
5) Ustalenie terminu i porządku dziennego XV-go Zjazdu Delegatów w Wilnie. Podział referatów.
6) Sprawy bieżące.
7) Wolne wnioski.

Protokół po odczytaniu zatwierdzono.

Po zreferowaniu przez skarbnika wpływów i wydatków za 1930 r. — bilans Zarządu Głównego, zamykający się w przychodach sumą zł. 46.610,21 i w wydatkach sumą zł. 43.493,35, Komitet Wykonawczy zatwierdził i postanowił wydrukować w Kronice Farmaceutycznej. Preliminarz budżetowy na rok 1931 polecono kol. skarbnikowi opracować na następne posiedzenie Komitetu Wyk.

Sprawozdanie z konferencji w Głównym Urzędzie Ubezp. dał kol. Nałęcz. Oprócz licznych usterek w aptekach Kas Chorych, wymawianiu umów i posad pracownikom w poszczególnych Kasach, została poruszona kwestja pragmatyki służbowej dla pracowników aptek. Pan dyr. Grabowski oświadczył, że pragmatyka zostanie wprowadzona w życie po dokonaniu reorganizacji Kas, lecz farmaceutów pragmatyka nie obejmie. Według zdania p. dyr. Głównego Urzędu, stosunek służbowy z farmaceutami winien być uregulowany umową. W powyższej sprawie Kom. Wyk. zasięgnął informacji i w Państw. Zw. Kas Chorych. Według zdania kol. Nałęcza sprawę pragmatyki, czy też umów zbiorowych, należy szeroko omówić na zjeździe delegatów. Tylko po otrzymaniu wyraźnych dyrektyw od zjazdu przyszły Zarząd Główny będzie mógł poważnie zająć się uregulowaniem stosunków służbowych farmaceutów w Kasach Chorych. Sprawozdanie przyjęto do wiadomości.

Wobec mającego się odbyć Kongresu Centralnej Organizacji Prac. Umysłowych w dniu 8 i 9 marca, kol. Nałęcz jako członek Komitetu Wykonawczego C. O. zwrócił się do Kolegów o udzielenie instrukcji, jak mają się ustosunkować delegaci naszego Związku wobec zagadnienia reorganizacji ubezpieczeń społecznych i projektowanych opłat za leki.

Po ożywionej dyskusji postanowiono zwołać plenarne posiedzenie Zarz. Gł. w Wilnie dnia 24-go kwietnia o godz. 10-ej rano, z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokółu z poprzedniego posiedzenia,
2) Sprawozdanie Komitetu Wykonawczego i przyjęcie bilansu za r. 1930,
3) Zatwierdzenie porządku dziennego na XV Zjazd Delegatów,
4) Wnioski na zjazd,
5) Wolne wnioski.

XV Zjazd Delegatów postanowiono zwołać do Wilna na 24, 25 i 26 kwietnia r. b., ustalając niżej podany program:

I-szy dzień obrad dnia 24 kwietnia. Godzina 18.

1) Uroczyste otwarcie zjazdu.
2) Wybory prezydjum zjazdu i komisji:
   a) Mandatowej,
   b) Głównej,
   c) Aptek Kas Chorych,
   d) Finansowej,
   e) Walki z siłami niefachowemi,
   f) Wniosków.
3) Odczytanie protokółu XV Zjazdu Deleg. i zatwierdzenie regulaminu obrad.
4) Sprawozdanie Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej.

II-gi dzień obrad dnia 25 kwietnia.

5) Zatrudnianie w aptekach sił niefachowych (referent kol. *J. Henoch).*
6) Uregulowanie stosunków służbowych pomiędzy Kasami Chorych a pracownikami aptek kasowych (referent kol. *Cz. Nałęcz).*

Po przerwie obiadowej obrady komisyj. Wieczorem bankiet.

III-ci dzień obrad dnia 26 kwietnia. Godzina 10 rano.

7) Przyjęcie rezolucyj i wniosków komisyj.
8) Wybory Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej.
9) Wolne wnioski i zamknięcie Zjazdu

W sprawach bieżących kol. Nałęcz zreferował przebieg zatargu w Żyrardowie. Wszyscy dotychczasowi pracownicy pozostali nadal na posadach na warunkach poprzednich, jedynie kierownik apteki otrzymał przydział do innej apteki.

Na skutek niepodporządkowania się kol. Nomejko z Łodzi dyrektywom Związku i objęcia posady w Żyrardowie podczas zatargu, z której po podpisaniu umowy został zwolniony, Komitet Wykonawczy postanowił dać polecenie Oddziałowi Łódzkiemu, żeby kol. Nemejko oddał pod sąd koleżeński za niesubordynację i świadome uchylanie się od przestrzegania zasad etyki koleżeńskiej i dyscypliny związkowej.

Na skutek pisma Oddziału Łódzkiego z dn. 24.II Komitet Wykonawczy wyraził zgodę na spłacanie zaległych składek w miesięcznych ratach.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Z ODDZ. WARSZAWSKIEGO.

Sprawozdanie z Walnego Rocznego Zebrania członków Oddziału Warszawskiego, odb. w dniu 21.II r. b.

Zebranie zagaił prezes kol. *W. Hirschhauer.*

Przewodniczył kol. *R. Stocki,* assesorem był kol. *A. Ojrzyński,* sekretarzem — kol. *Jan Wojnarowski.*

Został przyjęty następujący porządek dzienny:

1) Odczytanie protokółu z ostatniego Walnego zebrania,
2) Sprawozdanie Zarządu:
   a) ogólne,
   b) kasowe,
3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
4) Preliminarz budżetowy na rok 1931,
5) Wybory Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego,
6) Wolne wnioski.

Oczytany przez kol. *Edm. Szyszko* protokół z ostatniego zebrania został przyjęty bez poprawek.

Sprawozdanie Zarządu odczyttał kol. prezes *W. Hirschhauer*, w kórym zaznaczył, że liczba członków Oddziału Warszawskiego stale wzrasta, jak to widać z zestawienia liczbowego za ubiegłe lata:

na dzień 1 stycznia 1929 r. Oddział liczył 392 członków;

na dzień 1 stycznia 1930 r. liczba powyższa zwiększyła się do 480 osób;

1-go stycznia 1931 r. Oddział liczył 503 osoby, a od pierwszego stycznia do 16 lutego r. b. przybyło jeszcze 26 osób.

Wykaz liczbowy grup zawodowych na dzień 1 stycznia r. b. przedstawiał się następująco:

Profesorów Uniwersytetu — 2-ch (członkowie honorowi).

Doktorów Farmacji — 3-ch (w tem 1 członek honorowy).

Magistrów (prowizorów) — 247.

Asystentów (pomocników) — 237.

Uczniów — 16.

Mężczyzn w tym czasie Oddział liczył 350, — kobiet 153.

Pracowników aptek prywatnych — 261, pracowników aptek Kas Chorych 242.

W okresie sprawozdawczym odbyto walnych zebrań 6, w tem 3 zebrania sekcji pracowników Kasy Chorych m. Warszawy. Posiedzeń Zarządu Oddziału odbyto 19, posiedzeń Zarządu z delegatami aptek — 6, posiedzeń Zarządu z Komisją Rewizyjną — 2, Sądów Koleżeńskich odbyło się 2, posiedzenie delegatów do Rady Okręgowej C. O. oraz cały szereg konferencyj: z p. Ministrem Spraw Wewnętrznych, z p. Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, z panami komisarzami Kas Chorych, z przedstawicielami Koła Studentów Uniw. Warsz., z przedstawicielami Związków Lekarzy i Lekarzy-Dentystów m. st. Warszawy, z Głównym i Okręgowym Urzedem Ubezpieczeń Społecznych, z p. Naczelnikiem Wydz. Farmaceut. Deparamentu Służby Zdrowia i t. p.

W okresie sprawozdawczym urządzono 3 przyjęcia: tradycyjne „Jajko Wielkanocne", poświęcenie nowego lokalu oraz przyjęcie wycieczki Studentów Uniw. Stef. Batorego z p. Prof. Muszyńskim na czele.

Celem pobudzenia życia związkowego zorganizowano lekcje obcych języków, tańców, urządzono w ubiegłym karnawale 3 zabawy taneczne.

W okresie sprawozdawczym wysłano około 3-ch tysięcy listów i zawiadomień, otrzymano około 1800.

Od dłuższego już czasu sekretarjat Oddziału sprzedaje bilety ulgowe do teatrów stołecznych i kartki zniżkowe do kin i teatrów „Morskiego Oka", „Qui Pro Quo" oraz do Tow. Zachęty Sztuk Pięknych.

Ponieważ z dn. 1 stycznia r. b. skończył się kontrakt dzierżawy laboratorjum związkowego, Zarząd wydzierżawił je na rok następny również p. *dr. Popławskiemu*, na nowych, dogodniejszych dla Związku warunkach. Laboratorjum pod kierunkiem p. d-ra Popławskiego stale się rozwija, co widać z wzrastającej ilości wykonanych analiz lekarskich.

W pracowni naszej członkowie Związku korzystają z praktyki w kierunku wykonywania analiz lekarskich Obecnie odbywa sześciomiesięczną praktykę 6-ciu członków naszego Związku.

Przy Oddziale prowadzone są Kursy Pomocnikowskie. W roku sprawozdawczym słuchało na Kursach wykładów 90 osób. Prawie wszyscy słuchacze, nienależący dotychczas do Związku — zapisali się do naszej organizacji. Przy Oddziale prowadzone jest Społ. Biuro Pośrednictwa Pracy. W okresie sprawozdawczym zapisało się poszukujących pracy 187 kolegów. Zgłoszono posad wolnych 133, zapośredniczono 20 magistrów, 20 pomocników i 2 uczniów, — razem 42 osoby.

W okresie sprawozdawczym Zarząd przeprowadził wybory do komisji dyscyplinarnej dla pracowników Kasy Chorych m. Warszawy. Na kandydatów naszego Związku głosowało 67% ogółu farmaceutów kasowych.

W ostatnim kwartale roku ub. Zarząd skierował całą swą energję w celu załatwienia ciągnacej się od kilku lat kwestji lokalu. Po długich i uciążliwych poszukiwaniach i obejrzeniu wielu proponowanych lokali, po całym szeregu umów z dawnymi lokatorami, Tow. Mił. Wiedzy i Przyrody, Bratnią Pomocą Związku Obrońców Ojczyzny i dawnymi lokatorami obecnego naszego lokalu przy współudziale p. mec. Habla, zdobyliśmy wreszcie własną siedzibę, co da możność przyszłemu Zarzadowi spokojnie pracować i skierować wszystkie wysiłki dla pracy organizacyjnej i dla walki o lepsze jutro pracującej farmacji.

Sprawozdanie kasowe odczytał skarbnik kol. *Jan Sawczak*. z którego wynika, że wydatki w roku ub. wyniosły 29.504.22, wpływy 24.303,11, niedobór złotych 5.201,11. Niedobór ten został spowodowany objęciem nowego lokalu.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej odczytał kol. *M. Landsberg*. W konkluzji swego sprawozdania zaproponował udzielenie ustępującemu Zarządowi absolutorjum.

W dyskusji nad sprawozdaniami zabierali głos kol. *Słocki, Patek, Nałęcz, Walenta, Hirschhauer. Bocheński, Szyszko Edm., Landsberg, Andruski, Fink-Finowicki, Jakubowski* i wielu innych.

Wniosek o udzielenie absolutorjum ustępującemu Zarządowi przyjęto większością głosów.

Preliminarz budżetowy na r. 1931 przyjęto w brzmieniu następującem:

Wpływy:

Składki członkowskie	12.000
Wpisowe	300
Kursy pomocnikowskie	4.500
Biuro Pośrednictwa Pracy	600
Procenty	100
Pracownia analit.-chem.	2.400
Wpływy nadzwyczajne	300
Zwrot świadczeń od Zarządu Gł.	4.000
	24.200

Wydatki:

Pensje	10.450
Ubezpieczenia społeczne	650
Wydatki administracyjne	8.600
Wydatki organizacyjne	3.000
Zjazd i uroczystości	1.500
	24.200

Dalej przystąpiono do wyborów Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego.

Do Zarządu zostali wybrani kol. kol.:

Hirschhauer Witold, Nałęcz Czesław, Szyszko Edmund, dr. Kudrzycka Flora, Ojrzyński Adolf, Sawczak Jan, Kresowiecki Adam, Borzęcki Kazimierz, Dziubiński Karol.

Na zastępców członków Zarządu wybrano kolegów:

Kamińskiego, Bocheńskiego, Trentowską, Kneblewskiego, Badorę, Sosika, Radziszewską, Ostaszowera i *Wojnarowskiego.*

Do Komisji Rewizyjnej wybrano kolegów:

H. Jabukowskiego, M. Landsberga i *J. Skolasińskiego.*

Na zastępców kol. kol.:

J. Majsterka i Hukowskiego.

Do Sądu Koleżeńskiego wybrano kolegów:

R. Stockiego, Emanuela Szyszko, M.. Landsberga, H. Jakubowskiego, St. Niewęgłowskiego.

Na zastępcę kol. *J. Majsterka.*

Nowowybrany Zarząd na posiedzeniu swem w dniu 26.II r. b. ukonstytuował się w następujący sposób: Prezes — kol. *W. Hirschhauer,* Wiceprezesi kol. kol. *Cz. Nałęcz* i dr. *Fl. Kudrzycka,* sekretarz i kierownik Społ. Biura Pośrednictwa Pracy — kol. *Edm. Szyszko,* II sekretarz — kol. *K. Dziubiński,* Skarbnik — kol. *J. Sawczak,* zastępca skarbnika — kol. *K. Borzęcki,* gospodarz — kol. *A. Kresowiecki,* sekcja towarzyska — kol. *A. Ojrzyński,* apteki prywatne — kol. *Sawczak,* apteki Kas Chorych — kol. *Hirschhauer.*

Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej został kol. *H. Jakubowskiego, M. Landsberga* i *J. Skolasińkiem* K. R. kol. *M. Landsberg.*

Sąd Koleżeński ukonstytuował się w następujący sposób: przewodniczący — kol. *R. Stocki,* wice-przewodniczący—kol. *H. Jakubowski,* sekretarz—kol. *M. Landsberg,* assesorzy kol. kol. *J. Majsterek* i *Emanuel Szyszko.* Kol. *St. Niewęgłowski* zrzekł się godności członka Sądu Koleżeńskiego.

*

Zarząd Oddziału Warszawskiego Z. Z. F. P. uprzejmie komunikuje, iż *w sobotę, dnia 28 marca o godz. 7-ej wieczorem* w lokalu Związku *zostanie wygłoszony przez Pana Prof. Bronisława Koskowskiego odczyt* z dziedziny kultury aptekarskiej w Polsce.

Po odczycie *herbatka koleżeńska.*

*

W związku z zawarciem przez Związek umowy z nowym Komisarzem Pow. Kasy Chorych w Żyrardowie, Zarząd Związku odwołuje swe komunikaty w sprawie nieprzyjmowania posad w tamtejszej aptece.

Z ODDZIAŁU KRAKOWSKIEGO.

Dnia 8.II 1931 r. odbyło się doroczne walne zebranie członków Oddziału Krakowskiego Z. Z. F. P. — Zebranie zaszczycił swą obecnością p. Inspektor Farmaceutyczny *Mr. Sianko,* który biorąc udział w dyskusji, okazał żywe zainteresowanie się sprawami zawodu i organizacji.

Przewodniczyli koledzy *Link* i *Żyborski,* protokółował kol. *Chojecki.*

Po zatwierdzeniu protokółu z poprzedniego walnego zebrania, wysłuchaniu i przyjęciu sprawozdania Prezydjum i Komisji Rewizyjnej, oraz udzieleniu ustępującemu Zarządowi absolutorjum, wywiązała się żywa dyskusja na temat walki z siłami niefachowemi, bezrobocia i t. d. Koledzy, podkreślając panujące obecnie w zawodzie stosunki, masowe zatrudnianie sił niefachowych w aptekach (szczególnie na Górnym Śląsku), domagali się energicznej interwencji Związku w tej sprawie u sfer miarodajnych, umieszczenia w aptekach, zamiast sił niefachowych, magistrów nowego typu, zniesienia egzaminów tyrocynialnych, zaprzestania produkcji sił napół fachowych. Kol. *Henoch* zwrócił się do zebranych z prośbą o współpracę kolegów w tym kierunku, zaznaczając, że Związek akcji tej nie spuszcza z oka, a Zarząd Główny sprawę tę skierował do władz.

Ostatecznie, po rozpatrzeniu i przedyskutowaniu powyższego, przyjęto, iż jedynem wyjściem z tego chaosu anormalnych stosunków byłoby uniezależnienie pracownika od szefa „Kasą Płac", wobec czego polecono przyszłemu Zarządowi opracowanie elaboratu na temat „Kasy Płac" i przedstawienie go za pośrednictwem Zarządu Głównego władzom do rozpatrzenia.

Następnie przeprowadzono wybory, na podstawie których weszli w skład nowego Zarządu następujący członkowie: *Mr. Stefan Urbański, Mr. Stefan Rdzanek. Mr. Salomon Finder. Mr. Klemens Goldberg, Mr. Tadeusz Zabierzewski, Mr. Otokar Kornhauser, Mr. Stanisław Miętus, Mr. Gerszon Rudich i Mr. Jan Henoch.*

Na pierwszem posiedzeniu Zarządu, które odbyło się dnia 17 lutego b. r. wybrano prezesem kol. *Mr. Jana Henocha,* zaś na następnem posiedzeniu dnia 22 lutego b. r. przeprowadzono dalszy rozdział mandatów, uchwalono pewne zmiany w dotychczasowym regulaminie dla Zarządu, powołano do życia kilka specjalnych referatów, jak: referat „Kasy Płac", prasowy, kulturalno-zawodowy, (mający na celu organizowanie odczytów w zakresie naukowo-zawodowym), oraz referat Kół prowincjonalnych.

Zarząd ukonstytuował się następująco: Prezes — kol. *Henoch,* Wiceprezesi — koledzy *Urbański* i *Goldberg,* sekretarz — kol. *Kornhauser,* zast. sekretarza, oraz referent Biura pośrednictwa — kol. *Miętus,* skarbnik — kol. *Zabierzewski,* zast. skarbnika, bibljotekarz i gospodarz lokalu — kol. *Rudich,* członkowie Zarządu: koledzy *Finder* i *Rdzanek.*

Z ODDZIAŁU LWOWSKIEGO.

Sprawozdanie Zarządu Oddziału za czas od 22.XI.30 do dnia 5.II.1931 r.

Wybrani koledzy do Zarządu Zw. na walnem zgromadzeniu w dniu 22.XI.30 ukonstytuowali się na pierwszem posiedzeniu dnia 25.XI.30 następująco: pre-

wodniczący — kol. *Mr. Z. Buxdorf*, wiceprzewodniczący i skarbnik — kol. *Mr. A. Olszański*, sekretarz — kol. *R. St. Kordzik*.

Członkowie Zarządu: *Mr. Ref. Bernfeld Hugo, Mr. Driks, Ast. Liebesman Marek, Mr. Ref. Malanowski Józef, Mr. Petryszyn Jan, Mr. Pohorille Marceli, Mr. Witaszka Leon*. Po ukonstytuowaniu się wydano odezwę, którą rozesłano wszystkim członkom.

Posiedzeń Zarządu odbyło się 3 i 1 posiedzenie prezydjalne, oraz 1 ogólne zebranie.

Zarząd pracował komisyjnie — wpływ po przejściu przez odpowiednią Komisję — z wnioskiem przedkładano Zarządowi, w ten sposób pracą Zarządu musieli siłą faktu interesować się wybrani członkowie i poszczególny wpływ można było wszechstronnie rozpatrzeć.

Powstały komisje: organizacyjna, funduszu wsparć, spraw kasowych, pertraktacyjna, oświatowa, spraw aptek prywatnych, interwencyjna. Do każdej komisji należało kilku członków Zarządu.

Rezultatem prac poszczególnych Komisyj i Zarządu na pierwszem planie była prolongata umowy z P. K. Ch. w Borysławiu i Drohobyczu, której ważność gasła z N. R. 1931. Prolongatę uzyskano z ważnością do 1 kwietnia b. r.

Wyjeżdżającego kol. *Cellermajera* czł. Z. Gł. upoważniono do zgłoszenia szeregu interwencji na terenie Warszawy i tak: w sprawie umowy z P. K. Ch. w Przemyślu; w sprawie nostryfikantów z zagranicy, którzy kończą tamże studja bez praktyki (studja dawnego systemu); w sprawie tytułu Izby Aptekarskiej Małop. Wschod.; w sprawie Zjazdu Delegatów.

Odnośnie sprawy studium farmac. przy U. J. K. we Lwowie otrzymano odpowiedź Senatu akad. U. J. K. z dnia 12.XII.1930, że M. O. R. i O. P. zasadniczo zajęło przychylne stanowisko odnośnie budowy Gmachu, miast nadbudowy na III p., w realności przy ul. Mikołaja 15. Pismo przyjęto do wiadomości. Dalsze poczynienia w powyższej sprawie będą prowadzone na Wydziale Tow. Apt. przez Zw. przedstawicieli.

Przeprowadzono reorganizację biura pośrednictwa pracy, o czem również powiadomiono interesowanych Kolegów specjalną odezwą. Zniesiono opłatę 10% od pensji za pośrednictwo, natomiast wprowadzono rodzaj wpisowego 5 zł. na rzecz zwrotu za korespondencję oraz ogłoszenia. Posadę otrzymało 2 kolegów oraz wyrobiono jedną retaksację. Liczba bezrobotnych kolegów zmniejszyła się ostanio. Zapisanych w biurze jest 14-tu bezrobotnych.

Zarząd Związku z dniem 1.I 1931 r. zgłosił wystąpienie z R. O. P. U. we Lwowie i delegatów odwołał. Powyższą uchwałę przyjęli koledzy do zatwierdzającej wiadomości na ogólnem zebraniu w dniu 22.I.31 r. Liczba członków zmniejszyła się, z N. R. wykreślono 57 członków na podstawie § 9 statutu.

Z Zarządem Głównym uregulowano sprawy kasowe, przez obrót wekslowy powstały nieporozumienia, które zostały wyjaśnione i uzgodnione. Odnośnie pożyczek w Zw. uregulowano tę sprawę w ten sposób, że udziela się jednorazowo do 200 zł. na weksle, stosownie do uchwały Wal. Zgrom. z tem, że nowe pożyczki można zaciągać po spłaceniu pierwszej i tak najwyżej 3 razy w roku.

Z powodu przedwczesnego ustąpienia Zarządu nie zdołano przeprowadzić całego szeregu spraw, jak: 1) powołanie mężów zaufania, 2) urządzenie 10-ciolecia Związku, założenia kartoteki członków, zamierzone wyjazdy do większych osiedli kolegów również odpadły.

W biurze Zw. zanotować należy ożywienie korespondencyjne: za czterdzieści parę dni wpłynęło 151 pism, wysłano odpowiedzi 321, rozesłało druków, odezw i Kroniki Farmaceutycznej 2.345 egzemplarzy.

Z ODDZIAŁU GÓRNOŚLĄSKIEGO.

W dniu 21 stycznia r. b., w obecności 25 kolegów i koleżanek oraz delegata Zarządu Głównego, kolegi *Rdzanka*, odbyło się walne zebranie Oddziału z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór prezydjum zebrania,
2) Odczytanie protokółu z poprzedniego zebrania,
3) Sprawozdanie ustępującego zarządu,
4) Stosunki w aptekach śląskich:
   a) siły niefachowe,
   b) bezrobocie,
   c) obecna sytuacja w zawodzie farmaceutycznym.
5) Wybór nowego Zarządu i Komisji rewizyjnej,
6) Wolne wnioski.

Przewodniczył kol. *Mr. Janaszewski*, sekretarzował kol. *Mr. Wolfówna*.

Protokół po odczytaniu zatwierdzono.

Sprawozdanie z dotychczasowej działalności złożyła kol. *Wolfówna*, jako dotychczasowy sekretarz, uzupełnił zaś kol. Janaszewski, zaznaczając, że funkcje prezesa przyjął tymczasowo po poruczeniu mu tej funkcji przez kol. Rdzanka, a to ze względu na to, że wybrany Zarząd oddziału został zdekompletowany. Brak ciągłości przy pełnieniu funkcyj członków oddziału, spowodował między innemi także słabą działalność oddziału. Apeluje do kolegów, ażeby okazali możliwie więcej zrozumienia dla silnej organizacji, jaką winien być nasz Związek. W krótkich słowach zaznajomił obecnych z konferencją, odbytą przez niego z Inspektorem farmaceutycznym Województwa Śląskiego, p. Aptekarzem Plucińskim. Po dyskusji sprawozdanie przyjęto do wiadomości i udzielono ustepującemu Zarządowi absolutorjum.

O stosunkach w aptekach śląskich mówił kol. *Rdzanek*. Referent zaznaczył, iż nie oświetla odpowiednio stosunków, istniejących na terenie Województwa Śląskiego ze względu na to, że koledzy jako bezpośrednio odczuwający na sobie te warunki pracy dokładnie są z niemi zaznajomieni, jednak stwierdza, że panuje jedno największe zło, szczególnie na terenie Województwa Śląskiego, a jest to zatrudnianie sił niefachowych, co powoduje w pierwszym rzędzie bezrobocie, a następnie ujemne skutki tego stanu rzeczy wyrażają się w systematycznem obniżaniu prestiżu zawodu aptekarskiego.

Kol. Rdzanek zaznajomił obecnych z głównemi pracami, przeprowadzonemi przez Zarzad Główny, a mianowicie ze sprawą odbywania praktyki zawodowej przez magistrów nowego typu, zniesienie ogzaminów na stopień asystentów o niższych kwalifikacjach zawodowych oraz o staraniach, zmierzających do wprowadzenia jednolitej ustawy aptekarskiej.

Nad sprawozdaniem kol. Rdzanka wywiązała się dyskusja, w następstwie której uchwalono następujące wnioski: wniosek kol. Rdzanka: „Walne Zebra-

nie uchwała energicznie przystąpić do zwalczania sił niefachowych w aptekach i poleca Zarządowi oddziału do natychmiastowego przystąpienia do wykonania powyższej uchwały wszelkimi legalnymi środkami". Wniosek kol. *Feldmanna:* „Walne Zebranie protestuje przeciwko przyjmowaniu do aptek na praktykę abiterjentów gimnazjalnych".

Zkolei przystąpiono do wyboru nowego Zarządu, w którego skład powołani zostali koledzy:

Mr. *Janaszewski Tadeusz* — prezes, *Mr. Pessel Józef* — sekretarz, *Mr. Prawerówna Bala* — skarbnik.

Członkowie Zarządu:

Mr. Wolłówna S., Mr. Gąsiorówna Jadwiga, Mr. Birszakiewicz Juljan i *Mr. Koczubik Alfons.*

Komisja Rewizyjna:

Mr. Niepokojczycki Józef, Mr. Rosenberg Wiktor i *Mr. Blocksberg.*

Zastępcy członków Zarządąu:

Kol. *Mr. Rauch Jakób* i kol. *Mr. Betterówna Balwina.*

W zakończeniu kol. *Pessel* zreferował sprawę założenia biura pośrednictwa pracy przy Z. Z. F. P. Walne zebranie oddało sprawę organizacji tego biura Zarządowi.

Na tem zebranie zamknięto.

Wiadomości bieżące.

NOWE KONCESJE NA APTEKI W WARSZAWIE. Komisarz Rzadu projektuje udzielić koncesyj na otwarcie 5 nowych aptek w Warszawie, a mianowicie:

1) przy ul. Solec, po jednej i drugiej stronie, od rogu ulicy Czerwonego Krzyża do ul. Tamka, łącznie z narożnemi domami;

2) przy ul. Górnośląskiej, po jednej i drugiej stronie, od ul. Rozbrat do Alei Ujazdowskiej lub w Alei Ujazdowskiej od rogów Pięknej i Górnośląskiej do ul. Nowowiejskiej;

3) przy ul. Belwederskiej, po jednej i drugiej stronie, od rogu ul. Parkowej do ul. Chełmskiej;

4) przy ul. Niskiej, po jednej i drugiej stronie, od rogu ul. Lubeckiego do ul. Okopowej;

5) przy ul. Leszno i Górczewskiej, po jednej i drugiej stronie, od ul. Karolkowej do ul. Szlenkiera i Staszica.

SPIS CHEMIKÓW POLSKICH. Według przeprowadzonego przez Związek Przemysłu Chemicznego spisu chemików polskich, który bedzie całkowicie wydrukowany w „Informatorze Chemicznym", ilość polskich chemików z wyższem wykształceniem wynosi ok. 2.000, z czego ok. 700 pracuje bezpośrednio w przemyśle. Pozostali chemicy zatrudnieni są w szkolnictwie, w laboratorjach i instytuciach badawczych, w urzędach, wreszcie w zawodach niezwiązanych bezpośrednio z chemią. Najmniejsza ilość chemików z wyższem wykształceniem działa na terenie handlu artykułami chemicznemi.

Oceniana więc na podstawie teoretycznych obliczeń ilość chemików z wyższem wykształceniem w wysokości 3.000 — nie jest ścisła. (W. P. Ch.).

NOWA APTEKA. M. Lutostański uruchomił dn. 29 stycznia — na podstawie uzyskanej koncesji — 2-gą aptekę w Wyszkowie (woj. warszawskie).

EGZAMIN NA STOPIEŃ POMOCNIKA APTEKARSKIEGO zdały następujące osoby:

w czerwcu 1930 r.: Chełchowska Wacława, Cholewianka Genowefa, Cukier Cerla, Drojowska - Piotrowska Helena, Dębowska Jadwiga, Fedorow Leonid, Ferenstein Anna, Flattau Minia, Gadziński Juljusz, Garcowicz Estera, Gruhn Helena, Hagno Stefanja, Jaworska Helena, Jurczyńska Jadwiga, Kowalczyk Eugenja, Kowalczyk Stanisława, Krochmal Stefan, Latallo Marja, Lipiec Anna, Lisko Ida, Łowińska Zofja, Łukasik Irena, Maier Janina, Modrzejewska Stefanja, Müller Roman, Opoczyńska Ester, Perkal Felicja, Piaskowska Irena, Pońciachowski Franciszek, Radlińska Julja, Rodal Małka, Sielecka China, Stecka Irena, Szerman Fania, Turska Czesława, Urbaniak Klara, Wąsiewicz Cecylja, Wolińska Marta, Zalcwasser Felicja, Jeronim Zygmunt;

w październiku 1930 r.: Borst Irena, Brantman Rejzla, Czerwiecki Bronisław, Cybulska Jadwiga, Frenkel Matylda, Frenzel Marjan, Gąsiewska Marja, Gronkiewicz Teodora, Grygosiński Kazimierz, Harak Emil, Hardy Helena, Jasińska Wanda, Jędrzejewska Eugenja, Josielewicz Choma, Krupska Marja, Krysztop Jan, Lukaszewicz Zygmunta, Malinowski Władysław, Malczewska Janina, Melodysta Sonia, Milcenzon Marja, Mizerska Marja, Nowakowska Anna, Olechowska Regina, Olejnik Nuchim, Parzonko Jan, Płońska Tauba, Pohorecka Jadwiga, Radzikowska Janina, Rozenberg Szmul, Rozenblum Natalja, Salwik Marjanna, Sobczyński Hieronim, Stalkowska Jadwiga, Szanser Zofja, Szulc Leokadja, Tomaszewski Witold, Trocha Zygmunt, Walęcik Aleksander, Warszawska Henryka, Wyszomierski Stanisław, Zaborska Danuta, Zielonka Marjanna, Zimnawoda Regina Zyga Janina, Zylbersztajn Chaja.

NOWY KODEKS POSTEPOWANIA CYWILNEGO ZAPEWNIA PRACOWNIKOM UŁATWIENIA. W nowowydanym, polskim już, Kodeksie postępowania cywilnego wprowadzone zostały przepisy, które znacznie ułatwiają przeprowadzenie dowodu w procesie i wykonanie wyroku w sporach o wynagrodzenie za pracę. Ze względu na to, że warunki umowy o pracę, omawiane są nieraz tylko ustnie, pracownik, jako dowód, niejednokrotnie nie był w stanie udowodnić swego powództwa, do czego był obowiązany w myśl zasad proceduralnych. Kodeks wprowadza tu nową, ogólną zasadę, która w szczególności w sporach o należności za pracę, będzie miała szerokie zastosowanie.

W myśl bowiem art. 277 K. P. C. Sąd może, stosownie do okoliczności uznać stwierdzenie strony, co do treści dokumentu za prawdziwe, jeżeli strona przeciwna bezpodstawnie odmawia przedstawienia dokumentu, który znajduje się w jej posiadaniu, lub który w myśl przepisów prawa posiadać powinna, albo, gdy dokument został przez nią ukryty, luz zniszczony.

Sformułowanie w ten sposób obowiązku przedłożenia dokumentów umożliwia pracownikowi prawie zawsze udowodnić swą należność, gdyż jak wiadomo, w myśl przepisów ustaw socjalnych, pracodawca obwiązany jest prowadzić wykazy płac stałych, oraz należności za godziny nadliczbowe. Z innych korzystnych przepisów K. P. C. należy wymienić przepisy, zawarte w art. 362, który postanawia, że na wniosek powoda Sąd obowiązany jest nadać wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności, kiedy zasądza wynagrodzenie za pracę. (PAS).

STUDJUM NAUK IMIGRACYJNO-KOLONJALNYCH przy Naukowym Instytucie Emigracyjnym i Kolonjalnym otwiera z dn. 15 marca b. r., Kurs bakterjologji, medycyny i higjeny tropikalnej, który będzie drugim z kolei Wydziałem tegoż Studjum, obok istniejącego już i rozwijającego się Wydziału ekonomiczno - administracyjnego.

Kurs bakterjologji, medycyny i higjeny tropikalnej, zorganizowany przez Państwową Szkołe Higjeny oraz Sekcje Higjeny Tropikalnej przy Naukowym Instytucie Emigracyjnym i Kolonjalnym, trwać bedzie 4 miesiace i wiąże się z wyższym Kursem bakterjologji Państwowej Szkoły Higjeny. Ilość zajęć dziennych — 8 godzin.

Program Kursu obejmuje: bakterjologię i naukę o odporności; ćwiczenia praktyczne z tego przedmiotu; higjene tropikalną; parazytologję: helmintologję; entomologję: hematologję (z ćwiczeniami); analizy lekarskie; badanie środków spożywczych i wody; klinikę (choroby wewnętrzne, skóry, oczu, chirurgję); jady zwierzece, rośliny trujące: geografie polityczna krajów podzwrotnikowych: klimat krajów tropikalnych i subtropikalnych.

Wykłady z dziedziny higjeny tropikalnej obejmą następujące problemy: klimat krajów podzwrotnikowych, aklimatyzacja, wpływ wysokiej temperatury i nadmiernej insolacji, porażenia cieplne i słoneczne, higjena osobista, ubranie, pożywienie, tryb życia, mieszkanie w krajach gorących, zaopatrzenie w wodę, usuwanie nieczystości i odpadków, higjena żywności, choroby z niedożywiania — charakterystyczne dla krajów egzotycznych, awitaminozy, nadzór nad żywnością, konserwacja, zaopatrzenie, zatrucie pokarmowe, zdrowie publiczne i administracja sanitarna, konwencje sanitarne międzynarodowe, higjena portowa i nadzór sanitarny w portach.

Wykady objeli: Doc. Dr. Adamski, Doc. Dr. Anigstein, Prof. Dr. Bassalik, Dr. Brokman, Prof. Dr. Bujwid, Dr. Celarek, Komisarz Ogólno - Państwowego Związku Kas Chorych Dr. Witold Chodźko, Dr. Eisenberg, Dr. Feijgin, Dr. Freyd, Prof. Dr. Gąsiorowski, Prof. Dr. Gieszczykiewicz, Prof. Dr. Hirszfeld, Prof. Dr Janiszewski, Doc. Dr. Karwacki, Dr. Karłowski, Doc. Dr. Kapuściński, Prof. Dr. Muszyński, Prof. Dr. Nitsch, Dr. Nowakowski, Dr. Palester, Prof. Dr. Padlewski, Doc. Dr. Przesmycki, Doc. Dr. Raabe, Inż. Rudolf, Doc. Dr. Sierakowski, Prof. Dr. Szenajch, Inż. Szniolis, Doc. Dr. Szulc, Prof. Dr. Szymański, Prof. Dr. Szyma-

nowski, Prof. Dr. Weigl, Dr. Wierzbowska, Prof. Dr. Załęcki (senior), Dr. Zdanowicz, Inż. Żmigrod.

Opłata wynosi za wykłady — 100 zł. i za ćwiczenia — 150 zł. Po ukończeniu Kursów dla pewnej liczby absolwentów umożliwiony będzie pobyt w jednym ze szpitali chorób podzwrotnikowych zagranicą, celem dokonania stage'u praktycznego.

Kurs powyższy uruchamia Naukowy Instytut Emigracyjny i Kolonjalny, w porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej (Urząd Emigracyjny), oraz z Ministerstwem Spraw Zagranicznych, celem przygotowania polskiego materjału lekarskiego dla służby na podzwrotnikowych terenach kolonizacyjnych, na okrętach, łączących porty polskie z tymi krajami, oraz dla ewentualnej walki z chorobami, zawleczonemi do Polski z krajów tropikalnych.

Z UBIEGŁEGO KARNAWAŁU. Oddział Zw. Zaw. Farmac. Prac. we Lwowie urządził dorocznym zwyczajem raut, który odbył się 14 lutego w salach Towarzystwa Aptekarskiego przy ul. Mikołaja 15.

Ruchliwy komitet, złożony z koleżanek i kolegów, przygotował wiele niespodzianek. Gdy zaroiły się sale Towarzystwa od licznie przybyłych kolegów (żanek) i gości, rozpoczęły się ochocze tańce o godz. 22-ej przy dźwiękach jazz-bandu 19 p. p., następnie lwowski Chór Techników, znany i ceniony ze swoich występów i poza granicami Państwa Polskiego, pod przewodnictwem p. T. Dziużyńskiego odśpiewał szereg pieśni — wynagradzany długotrwałemi oklaskami.

Panie w pięknych i strojnych toaletach obdarzono oryginalnemi i ładnemi karnetami — malowanemi akwarelą.

Wykwintny bufet, prowadzony we własnym zarządzie, nie pozostawiał nic do życzenia.

Całą imprezę urządzono z wielkim nakładem pracy, aby przysporzyć dochód na fundusz dla wdów i sierot po magistrach im Eug. Reina oraz na budowę gmachu na pomieszczenie Studjum Farmaceutycznego przy U. J. K. we Lwowie.

Ogólnie Raut Z. Z. F. P. — należy zaliczyć do tradycyjnej bardzo dobrej zabawy karnawałowej, to też niechaj żałuje każdy, kto nie mógł przybyć.

SPRAWOZDANIE WARSZAWSKIEJ RADY OKRĘGOWEJ C. O. Z. Z. PRACOWNIKÓW UMYSŁ. ZA ROK 1929-1930.

CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA.

Okres sprawozdawczy upłynął pod znakiem kryzysu gospodarczego, który osiągnął katastrofalne rozmiary. Stanowiło to oczywiście poważną zaporę dla wszelkich akcyj zawodowych. Równie hamująco działały momenty polityczne, które spowodowały szczególnie na terenie robotniczym dalsze zróżniczkowanie związkowe.

Mimo tak niepomyślnych warunków organizacje zrzeszone powiększały nadal swoje szeregi i osiągnęły pewne sukcesy lokalne. Natomiast w dziedzinie ustawodawczej, prócz dwuch rozporządzeń wykonawczych, regulujących rejestrację bezrobotnych i zaliczenie ekspedjentów do kategorji pracowników umysłowych, nie możemy zanotować znaczniejszych postępów. W zakresie praktycznym, na skutek rocznych zabiegów Rady, *uzyskano utworzenie 3-go Sądu Pracy w Warszawie*. Jednocześnie, licząc się z bliskim upływem kadencji ławników, Rada zorganizowała III-cie Kursy Ławników, niestety, słabo obesłane przez związki.

W okresie sprawozdawczym zapoczątkowane zostało również poraz pierwszy szkolenie działaczów związkowych. W mies. kwietniu i maju odbyły się *I-sze Kursy dla Działaczów Związkowych* z b. szerokim programem, tym razem licznie obesłane. Kurs ukończył znaczny zastęp związkowców ze wszystkich prawie organizacyj. Nadto uzyskano obfity materjał stenogramów, co pozwoli skromniejszemi kosztami prowadzić dalsze, systematyczne kształcenie przyszłych działaczów pracowniczych.

Baczną uwagę z pozytywnemi rezultatami poświęcono kwestji budowlano - mieszkaniowej. Podobnie, jak ub. roku, zajęto stanowisko wobec rządowego projektu rozwiązania kwestji mieszkaniowej, podobnie, w r. b. zajęto stanowisko wobec *projektów budowlano - mieszkaniowych Zakładów Ubezpieczeń Długoterminowych*. Tezy, uchwalone przez Radę, częściowo zostały uwzględnione. Równolegle Rada dała inicjatywę do współpracy spółdzielni mieszkaniowych, istniejących przy zw. zrzeszonych, co doprowadziło do utworzenia *Komisji Porozumiewawczej Prac. Spółdzielni Mieszkaniowych*. Spółdzielnia Mieszkaniowa Pracowników Umysłowych powstała swego czasu przy R. O., korzystała w dużym stopniu z pomocy i instrukcji R. O., która wielokrotnie interwenjowała na jej rzecz w Z. U. P. U. i u władz centralnych C. O. W rezultacie *Spółdzielnia uzyskała pół miljona kredytu* i przystąpiła do budowy domu mieszkalnego na własnym placu.

Zapoczątkowano również pewne prace na przyszłość w Komisji Ustalania Kosztów Utrzymania. Nadal prowadzone były normalne prace w zakresie bezrobocia i pomocy prawnej. Natomiast bezskuteczne pozostały wysiłki w zakresie działu kulturalno-oświatowego, głównie z powodu negatywnego stosunku władz miejskich do naszych postulatów. Konsekwencją takiego ustosunkowania było żądanie przez Radę wyborów do Rady Miejskiej.

Przy ocenie działalności R. O. należy wziąć pod uwagę, że naturalne tereny pracy zostały unieruchomione. Temi naturalnemi terenami dla organizacji lokalnej jest teren samorządu miejskiego i ubezpieczeniowego. Jak wiadomo, samorząd Kasy Chorych w Warszawie nie istnieje, zaś władze miejskie przedłużyły swoje trwanie poza okres ustawowy. Nawet minimalny wpływ na działalność Kasy Ch., zaproponowany przez samą Kasę, spełzł na niczem.

Niewątpliwie bieżąca akcja wyborcza utrudniła w ostatnich miesiącach normalną pracę na zewnętrznych terenach. Sama Rada udziału w niej nie brała, zgodnie ze swemi statutowemi założeniami. Stanowisko to wyraziło się w nast. uchwale powziętej dn. 10.X. r. b.:

„Warsz. Rada Okręgowa C. O. Z. Z. P. U. stwierdza, że udziału w akcji wyborczej do Sejmu i Senatu, jako taka, nie bierze i nie zgłaszała akcesu do żadnego z Komitetów Wyborczych, pozostawiając swym członkom zupełną swobodę manifestowania swych przekonań politycznych.

Rada zastrzega się stanowczo przeciwko używaniu tytułów organizacyjnych R. O. przez kolegów, biorących udział w akcji politycznej.

Termin ogłoszenia pow. uchwały pozostawia się Prezydjum R. O. z tem, że równocześnie będzie ona podana do wiadomości Kom. Wyk. C. O. i związków zrzeszonych".

Wolno na zakończenie stwierdzić, że mimo szeregu przeszkód organizacje zrzeszone, jak i sama Rada przetrwały tak ciężki okres bez strat, a nawet zwiększyły stopniowo swoje szeregi, rozbudowując się, choć zwolna, ale stale.

Jak w latach ubiegłych, tak i nadal stoi przed nimi niezmiennie to samo zadanie: rozbudowa liczebna i organizacyjna zw. w celu przygotowania ich do walki o lepsze jutro klasy pracującej w Polsce.

(D. c. n.).

Ze Swiata

ANGLJA. Trzechsetletny jubileusz kory chinowej. 8 grudnia 1930 r. otwarto w Londynie w Wellcome Historial Medical Museum wystawę z okazji 300-letniego jubileuszu kory chinowej. Historyczną tę datę uczczono z jednej strony wystawą wszystkich dostępnych dokumentów, rękopisów, próbek, portretów i t. d, mających związek z korą chinową, chininą i ich dziejami, ponadto zaś odbył się kongres, w czasie którego wysoko postawione osobistości wygłosiły odpowiednie przemówienia.

Wystawa zawierała poza dokumentami, znajdującemi się w posiadaniu wspomnianego muzeum również zbiory wypożyczone lub darowane przez towarzystwa naukowe, przemysłowców i osoby prywatne. W ten sposób zebrano ponad 1200 dokumentów i próbek kory chinowej i chininy, dających wszechstronny

obraz ich dziejów. Wystawę zasilili darami wzgl. zbiory swe wypożyczyli: król Alfons hiszpański, angielska fabryka chininy Howarrls i Synowie, firmy holenderskie, prof. van der Wielen z Amsterdamu, wreszcie Wydział Farmaceutyczny Uniwersytetu w Paryżu przesłał próbki kory, któremi posługiwali się w doświadczeniach swych uczeni francuscy Guibourt, Delondre i Reiners. Niebrak było również rękopisów, portretów i t. d.. odnoszących się do farmaceutów Pelletiera i Caventou, których nazwiska są nierozerwalnie związane z dziejami chininy.

Przewodnictwo inauguracyjnego posiedzenia kongresu objął kardynał Bourne. W czasie tego zebrania ambasador hiszpański podniósł w przemówieniu swem zasługi Hiszpanji w zakresie odkrycia kory chinowej i jej rozpowszechnienia. Z kolei poseł peruwiański wskazał w swej mowie, że korę tę znaleźli już w zamierzchłej przeszłości Inkowie, i w jaki sposób wiadomość o niej dotarła do Hiszpanów. Wreszcie ambasador francuski wspomniał o pracach uczonych francuskich nad korą i chininą i o zasługach Francji, związanych z popularyzacją tych leków.

Drugiemu zebraniu przewodniczył poseł niderlandzki, który przypomniał rolę Holandji w tym samym przedmiocie. Jezuita ks. Goodier przedstawił zabiegi Jezuitów około rozpowszechnienia kory chinowej. Ambasador amerykański zauważył w swem przemówieniu, że wprawdzie Ameryka nie brała specjalnego udziału w dziejach odkrycia i badania kory chinowej i chininy, niemniej jednak leki te oddały ogromne usługi przy zwalczaniu malarji w błotnistych okolicach Stanów Zjednoczonych, Kuby i Panamy. Przypominając wzmiankę posła niderlandzkiego o wojennym okręcie holendrskim, który przywiózł do Europy pierwsze szczepy kory chinowej, ambasador amerykański wyraził życzenie, aby na przyszłość okręty wojenne nie służyły innym celom, jak właśnie jedynie współpracy nad poprawą bytu cierpiącej ludzkości.

Należy podkreślić pewną międzynarodowość dziejów kory chinowej. Każdy prawie naród może reklamować swój udział w pracy nad jej odkryciem lub rozpowszechnieniem: Hiszpanie są jej odkrywcami, Jezuici ją rozpowszechnili, Holendrzy rozwinęli jej uprawę, a Francuzi zbadali ją naukowo botanicznie (La Condamine, Jussieu) i chemicznie i są odkrywcami chininy (Pelletier, Caventou). Korze chinowej należy się osobna karta w dziejach farmakologji. Jest ona najprawdopodobniej najdawniej znanym lekiem, którego znaczenie wzrasta bez przerwy, i bez przesady można powiedzieć, że dzięki korze chinowej i chininie rozwinęła się ekspanzja kolonjalna państw europejskich w okolicach podzwrotnikowych w XIX wieku. (Wedle Journal de Pharmacie et de Chimie).

NORWEGJA. Dla przeciwdziałania zalewowi specyfików obowiązywać będzie apteki od 1 lipca b. r. w Norwegji spis zarejestrowanych i dozwolonych do obrotu specyfików. Do chwili wejścia w życie tego rozporządzenia wolno aptekom sprzedawać wszystkie specyfiki, znajdujące się jeszcze na składzie.

ŁOTWA. Ukazała się nowa ustawa o ubezpieczeniu na wypadek choroby, zezwalająca Kasom Chorych na otwieranie własnych aptek. Apteki te wolne są od ciężarów podatkowych, nie wolno im atoli wydawać leków nieubezpieczonym.

PODZIĘKOWANIE.

Zarząd Oddz. Łódzkiego Z. Z. F. P. składa na tem miejscu serdeczne podziękowanie Zakładom wód mineralnych p. f. „P. Chądzyński" i „Bios", oraz hurtowni aptecznej p. f. „J. Błaszczyk" za bezpłatnie dostarczone wody mineralne, lemoniady i soki owocowe w dniu zabawy, która odbyła się w ubiegłym karnawale w lokalu Oddz. Łódzkiego Z. Z. F. P.

BILANS

Zarządu Głównego Związku Zawodowego Farmaceutów Pracowników w Rzplitej Polskiej na dzień 31 grudnia 1930 r.

1. Kasa	14.264.01	1. Majątek Zarządu Głównego	55.480.61
2. Bank Handlowy	2.511.00	2. Fundusz strajkowy	25.781.30
3. Bank Spółdzielczy Aptekarzy	8.047.70	3. Kasa Pogrzebowa	2.908.96
4. Wkłady oszczędnościowe w P K.O.	23.855.39	4. Kursy Prowizorskie	32.136.74
5. Pocztowa Kasa Oszczędności	829.19		
6. Papiery %	7.740.00		
7. Udziały	250.00		
8. Ruchomości	13.992.26		
9. Weksle	6.650.00		
10. „ do incasa	2.894.00		
11. „ protestowane	1.516.30		
12. Wydawnictwa	7.627.60		
13. Oddziały	15 195.44		
14. Dłużnicy za ogłoszenia	2.274.68		
Niedobór	8.660.04		
	116.307.61		116.307.61

Rachunek Wpływów i Wydatków za okres od 1. I do 31.XII.1930 r.

WYDATKI		WPŁYWY	
Pensje	11.036.00	Składki członkowskie	24.597.66
Wydatki administracyjne	3.356.85	Wpływy na Kronikę Farmaceutyczną	11.224.40
„ organizacyjne	10.583.02	Wpływy nadzwyczajne	10.788.15
Kronika Farmaceutyczna	18.719.98		46.610.21
	43.695 85	Pobrano z funduszów zapasowych na pokrycie kosztów zmiany lokalu	8.660.04
Zmiana, remont i urządz. nowego lokalu	11.574.40		
	55.270.25		55 270.25

Przewodniczący: (—) *E. Szlindenbuch* Skarbnik: (—) *Cz. Fink-Finowicki* Sekretarz: (—) *Cz. Nałęcz*

Z wydawnictw.

PRÜFUNGSVORSCHRIFTEN FÜR DIE PHARMAZEUTISCHEN SPEZIALPRÄPARATE DER CHEMISCHEN FABRIK E. MERCK. III Aufl. Darmstadt 1930.

Jest to bardzo pożyteczny zbiór przepisów badania tożsamości i czystości znanych farmaceutycznych wyrobów Zakładów E. Mercka. Wydawnictwo zawiera dane o 65 preparatach, ponadto dane o przetworach organoterapeutycznych i surowicach wraz z podaniem odnośnej literatury zawartej w naukowych wydawnictwach firmy. Uzupełnienie stanowi wykaz niezbędnych odczynników laboratoryjnych, niezawartym w VI farmakopei niemieckiej.

Całość pomyślana jest w postaci luźnych kartek zebranych w mapie formatu książkowego, co pozwala na ciągłe uzupełnienie poszczególnych przepisów nowemi dodatkami i na łatwą manipulację niemi w laboratorjum. *(H.).*

HAGERS HANDBUCH DER PHARMAZEUTISCHEN PRAXIS. Erster Band, I berichtigter Neudruck. Julius Spronger Berlin 1930, str. 1573, cena w opr. marek 63.—.

Szybkie wyczerpanie nowego nakładu pierwszego tomu Hagera i konieczność wydania nowej poprawionej odbitki najlepiej świadczy o nieprzemijającej wartości tego dzieła, które w opracowaniu szeregu naukowców i pod redakcją *Frerichsa, Arendsa* i *Zoerniga* pojawiło się ponownie niedawno na półkach księgarskich. Tom ten zawiera uwagi i przepisy ogólne odnoszące się do metodyki jakościowego i ilościowego badania surowców i przetworów farmaceutycznych, ponadto zaś alfabetyczne zestawienie i opis surowców roślinnych, związków chemicznych i t. p. od A do J.

Dzieło *Hagera* ma już tak ustaloną sławę, że omawianie jego znaczenia jako niezbędnego towarzysza pracy każdego farmaceuty byłoby tylko niepotrzebnem powtarzaniem tego, co już wielokrotnie podnoszono. *(H.).*

Redakcja i Administracja „Kron. Farmac." czynne od godz. 11 do 3 codziennie, oprócz niedziel i świąt.
Warszawa, Marszałkowska 138 m. 8. Telefon 323-18. Konto czekowe P.K.O. 8491.
CENY OGŁOSZEŃ: 1/1 str. 90 zł., 1/2 str.—50 zł., 1/4—25 zł., 1/8—14 zł., 1/16—7 zł. przed tekst. i na ostatniej str. okładki o 10% drożej

Redaktor odpowiedzialny: Kazimierz Dąbrowski. Wydawca: Zw. Zawod. Farmac. Prac. w Rzeczypospolitej Polskiej.

Zakł. Druk. F. Wyszyński i S-ka, Warszawa, Warecka 15.